

Ústav východoevropských studií

Posudek bakalářské práce

Hausenblasová, Anna, *Výtvarné umění jako nástroj moci v Sovětském svazu – formování nového hrdiny sovětské společnosti ve třicátých letech 20. století*

Bakalářská práce

FF UK, Ústav východoevropských studií

Praha 2015, 42 s. rkp. + přílohy

Bakalářská práce Anny Hausenblasové představuje analýzu rané fáze socialistického realismu v Sovětském svazu (ve dvacátých a zejména ve třicátých letech). Autorka se ve svém rozboru soustředila zejména na „propagandistickou“ stránku výtvarného umění a pokusila se zformulovat logiku a „filozofii“ tohoto umění, jež mělo odrážet nového „sovětského“ člověka (hrdinu), méně už se soustřeďuje na analýzu uměleckých prostředků jednotlivých výtvarných děl. Sama autorka přiznává, že se nejedná ani o vyčerpávající zmapování všech klíčových děl a tendencí, jež můžeme v socialistickém realismu pozorovat, spíše usiluje o výběr klíčových obrazů, rekonstrukci působení umění na tehdejšího sovětského člověka a formování nového sovětského „občana“ (hrdiny) – o zformulování obecných rysů nového sovětského hrdiny se pokouší zejména ve čtvrté kapitole, v níž využívá poznatků z analýz společnosti a výtvarných děl v předchozích kapitolách. Dle mého soudu se Anně Hausenblasové podařilo tento nelehký úkol splnit a v konečném důsledku předložit hutnou společenskou, historickou a kulturní analýzu tehdejší doby na příkladu jednoho z významných kulturních fenoménů, ovlivňujících možná více, než bychom si dnes mysleli, sovětskou společnost.

V první dílčí kapitole, pojednávající o ruské společnosti a umění od počátku 20. století, se jí podařilo výtečně propojit poznatky z oblasti historie, společnosti a kultury a díky tomu zformulovat velmi přesnou sociokulturní analýzu této přelomové éry. Autorka se

Ústav východoevropských studií

v tomto rozboru opírá o studium několika spíše obecnějších historických knih a podrobnějších analýz výtvarného umění. Její znalosti dějin a schopnost propojit je se sociálními a kulturními fenomény této složité doby na příkladu výtvarného umění považují za hlavní přínos této práce. Autorce bych v této souvislosti snad jen doporučil, aby se v budoucím bádání seznámila též s klíčovými teoriemi americké historiografie, která se těmito sociokulturními fenomény velmi podrobně zabývala – tyto práce by již tak dobře zformulované teze obohatily o další důležité aspekty této velmi potřebné analýzy.

Za vynikající příspěvek k sovětskému umění dvacátých a zejména třicátých let považují též hlavní kapitolu práce, pojednávající o socialistickém realismu. Autorka v ní identifikovala tři hlavní témata socrealistických maleb – historické výjevy, pokrok a víra v lepší zítřky a obraz člověka ve třicátých letech – a analyzovala je na příkladu klíčových děl té doby. Vzhledem k cílům práce považují za správné, že se autorka nesnažila zmapovat velké množství socrealistických maleb této doby, ale hledala typy obrazů, vystihující cíle socrealistických umělců a ducha tehdejší doby. Dle mého soudu se jí to podařilo výtečně. K přesvědčivosti její analýzy napomáhá i velmi dobrá kvalita obrazů, na něž se Hausenblasová ve své analýze odkazuje. I díky těmto skvělým rozborům se autorce podařilo zformulovat přesvědčivé teze o „novém hrdinovi sovětské společnosti“ v poslední dílčí kapitole. Závěrem bych dodal, že jsem již dlouho neviděl takto „úsporně“, „esejovitě“ psanou studentskou práci, která by tak dobře na malém prostoru vystihla podstatu doby.

K drobným výtkám, jež by měly autorce posloužit v další práci, patří zejména precí jen poměrně úzká heuristická základna, která by se měla v budoucích pracích rozšířit především o teoretická díla, formulující základní teze o sovětské společnosti, kultuře a umění. Kromě toho lze autorce vytknout, dle mého soudu, již jen drobné překlepy.

Navzdory výše zmíněným výtkám mohu konstatovat, že Hausenblasová předložila k obhajobě velmi kvalitní práci, které se česká historiografie dosud věnovala jen okrajově. Vzhledem k tomu, že se jedná o práci začínající autorky, je třeba ocenit její vyspělý přístup,

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav východoevropských studií

za nějž by se nemusel stydět i zkušenější badatel. Také formální a stylistická stránka Hausenblasové práce je na vynikající úrovni a překračuje obecný standard prací odevzdávaných na FF UK.

Bakalářská práce Anny Hausenblasové patří k nejkvalitnějším studentským počínům a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **v ý b o r n ě**.

V Liberci 10. června 2015

PhDr. Stanislav Tumis, M.A., Ph.D.

Ústav východoevropských studií FF UK v Praze